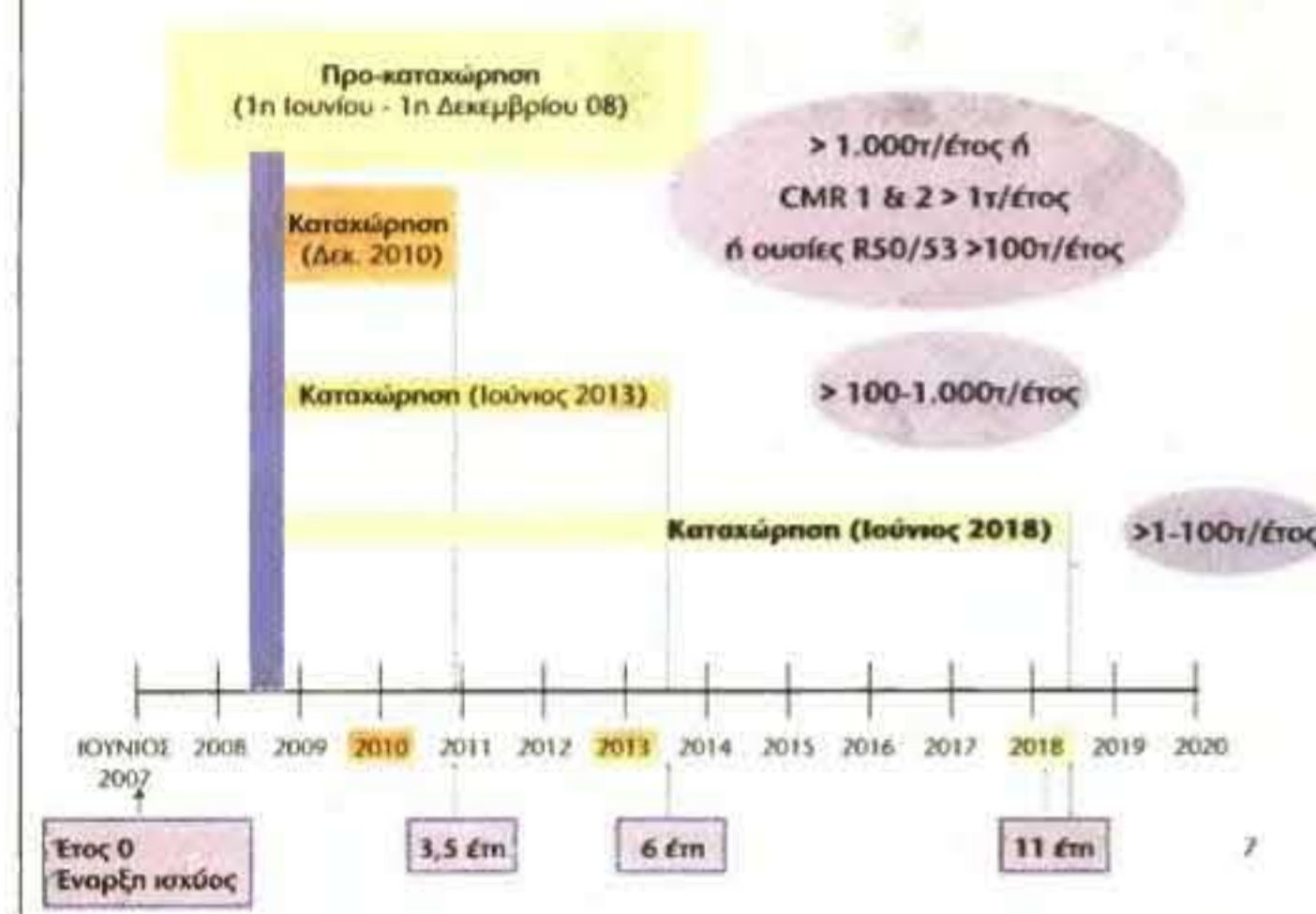

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΔΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ

Όσα πρέπει να γνωρίζετε για τον κανονισμό REACH

■ Μειωμένο το κόστος αν προηγηθεί προ-καταχώρηση ■ Σοβαρές οι συνέπειες για τις επιχειρήσεις που δεν θα συμμορφωθούν

■ Το REACH (Registration Evaluation Authorization CHemicals) είναι ο νέος κανονισμός (αρ. 1907/2006) για την κυκλοφορία εντός της ΕΕ των χημικών ουσιών που παράγονται ή εισάγονται σε ποσότητα μεγαλύτερη του 1 τόνου/έτος ανά παραγωγό/εισαγωγέα.

Του Παναγιώτη Σκαρλάτου, χημικού μηχανικού, γενικού διευθυντή του Συνδέσμου Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών (ΣΕΧΒ)

ΑΝ ΚΑΙ ο κανονισμός δημοσιεύτηκε στο τέλος του 2006, η εφαρμογή του στην πράξη αρχίζει από 1ης Ιουνίου 2008, οπότε όλες οι επιχειρήσεις που παράγουν αλλά και εισάγουν χημικές ουσίες θα πρέπει να φροντίσουν ώστε αυτές να προ-καταχωρηθούν στο REACH ως την 1η Δεκεμβρίου 2008.

Η Προ-καταχώρηση (pre-registration), ένα βήμα πριν από την καταχώρηση (registration), είναι σημαντική γιατί επιτρέπει σε όσες επιχειρήσεις συμμετέχουν, να έχουν μειωμένο κόστος καταχώρησης και -το σημαντικότερο- να κυκλοφορούν τα προϊόντα τους έως την κατ'ολοκλήρωτη ημερομηνία καταχώρησης, που αναφέρεται κατωτέρω.

Εισαγωγή, για το REACH, θεωρείται ότι προέρχεται από χώρες εκτός της ΕΕ των 27 και εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι οι επιχειρήσεις που εισάγουν χημικές ουσίες, είτε αυτών είτε σε μείγματα, είναι πολύ περισσότερες από αυτές που παράγουν, πολλές δε από αυτές δεν ανήκουν στο κλάδο των χημικών.

Σημειώνουμε ότι το REACH αφορά και μικρές επιχειρήσεις, αφού τα όρια εφαρμογής είναι χαμηλά. Ενδεικτικά, κλάδοι που μπορεί να επηρεαστούν είναι αυτοί της κλωστουφαντουργίας, των απορρυπαντικών, των χρωμάτων - βερνικιών, των λιποσώτων, της παραγωγής χημικών φυσικά κ.ά.

Οι λοιπές εφαρμογές του REACH

Το REACH δεν εφαρμόζεται μόνο για τις ουσίες και τα μείγματά τους, αλλά και για τα αντικείμενα, αρκεί μία ουσία να απελευθερώνεται ή βληθεί κατά τη χρήση των αντικείμενων. Να δώσουμε δύο παραδείγματα:

• Οικία που εδρεύει στην Ελλάδα εισάγει ένα προϊόν που είναι μίγμα χημικών ουσιών και προορίζεται για το γυάλισμα των επιπέδων - ως δεχόμαστε ότι το συγκεκρι-

Κόστος φακέλου

Ποσότητα ουσίας	Κόστος
1 - 10t	25,000 - 45,000 €
10 - 100t	155,000 - 365,000 €
100 - 1,000	270,000 - 900,000 €
≥ 1,000t	420,000 - 2,100,000 €

Κόστος καταχώρισης

Ποσότητα ουσιών	Ατομική αίτηση	Κοινή αίτηση
Μεταξύ 1 & 10t	160 - 1600 €	120 - 1200 €
Μεταξύ 10 & 100t	430 - 4.300 €	323 - 3.225 €
Μεταξύ 100 & 1,000t	1,150 - 11,500 €	863 - 8,625 €
Για ουσίες πάνω από 1,000t	3,100 - 31,000 €	2,325 - 23,250 €

Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις προβλέπονται εκπτώσεις επί των ανωτέρω τιμών.

νο προϊόν έχει συστατικά το διαλύτη White Spirit και κάποιο βερνίκι σε ποσότητες που είναι μεγαλύτερες του ενός τόνου/έτος. Αυτάματα αυτά τα δύο συστατικά θα πρέπει να προ-καταχωρηθούν στο REACH οπότε ένας ευρωπαίος «αποκλειστικό αντιπρόσωπος» με εξουσιοδότηση του παραγωγού εκτός της ΕΕ. Αν δεν γίνει η προ-καταχώρηση των δύο συστατικών έως την 1/12/2008, τότε όχι μόνο η εισαγωγή του προϊόντος θα απαγορευθεί, αλλά θα αποσυρθεί και κάθε ποσότητα που έγινε εισαγωγή μετά τη 1/6/2008. Ανάλογα περιορισμοί ισχύουν για την παραγωγή του προϊόντος στην Ελλάδα από πρώτες ύλες ευρωπαϊκών ή από τρίτες χώρες παραγωγών.

• Ένα δεύτερο παράδειγμα είναι η εισαγωγή στη χώρα μας σπιλιν μελάνης - για το REACH είναι αντικείμενα, που κατά τη χρήση η περιεχόμενη μελάνη απελευθε-

ρώνεται. Αν η μελάνη που απελευθερώνεται στο χαρτί ξεπεράσει τον 1 τόνο/έτος, τότε προκύπτει η ανάγκη ο εισαγωγέας να προβεί σε προ-καταχώρηση. Αν δεν το προβεί, κινδυνεύει να υποστεί κυρώσεις, δηλαδή να υποχρεωθεί σε απόσυρση του προϊόντος και να πληρώσει βαριά πρόστιμα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, ο αντίθετος προς την καταχώρηση, η προ-καταχώρηση δεν συνεπάγεται κόστος για μια επιχείρηση.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ρόλος του «αποκλειστικού αντιπροσώπου» παραγωγού που εντοπίζεται εκτός ΕΕ. Είναι το νομικό ή φυσικό πρόσωπο εντός της ΕΕ που, με εξουσιοδότηση του εκτός ΕΕ παραγωγού, έχει τη νομική ευθύνη για την ουσία που εισάγεται εντός της ΕΕ.

■ **Οι αλλαγές και ο... τροκατάλογος**
Το REACH ανακατέστησε περίπου 40

νομοθεσίες της ΕΕ, οι μεγάλες αλλαγές που εισήγαγε είναι ότι εξετάζει -ως προς την επικινδυνότητα- όχι μόνο τις νέες ουσίες που θα κυκλοφορήσουν στην αγορά, αλλά και αυτές που ήδη κυκλοφορούν πριν από το 1981. Η ευθύνη της απόδειξης, αλλά και το κόστος βαρύνουν εξολοκλήρου τη βιομηχανία και τους εισαγωγείς.

Το REACH συζητήθηκε για πρώτη φορά το 2001, όταν κυκλοφόρησε από την ΕΕ η λευκή βιβλος για τη διαχείριση των χημικών. Εκτότε έγιναν πολλές διαβουλεύσεις, για να φτάσουμε να ψηφιστεί το σημερινό κείμενο των περίπου 900 σελίδων, που αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα νομοθετήματα στην ΕΕ.

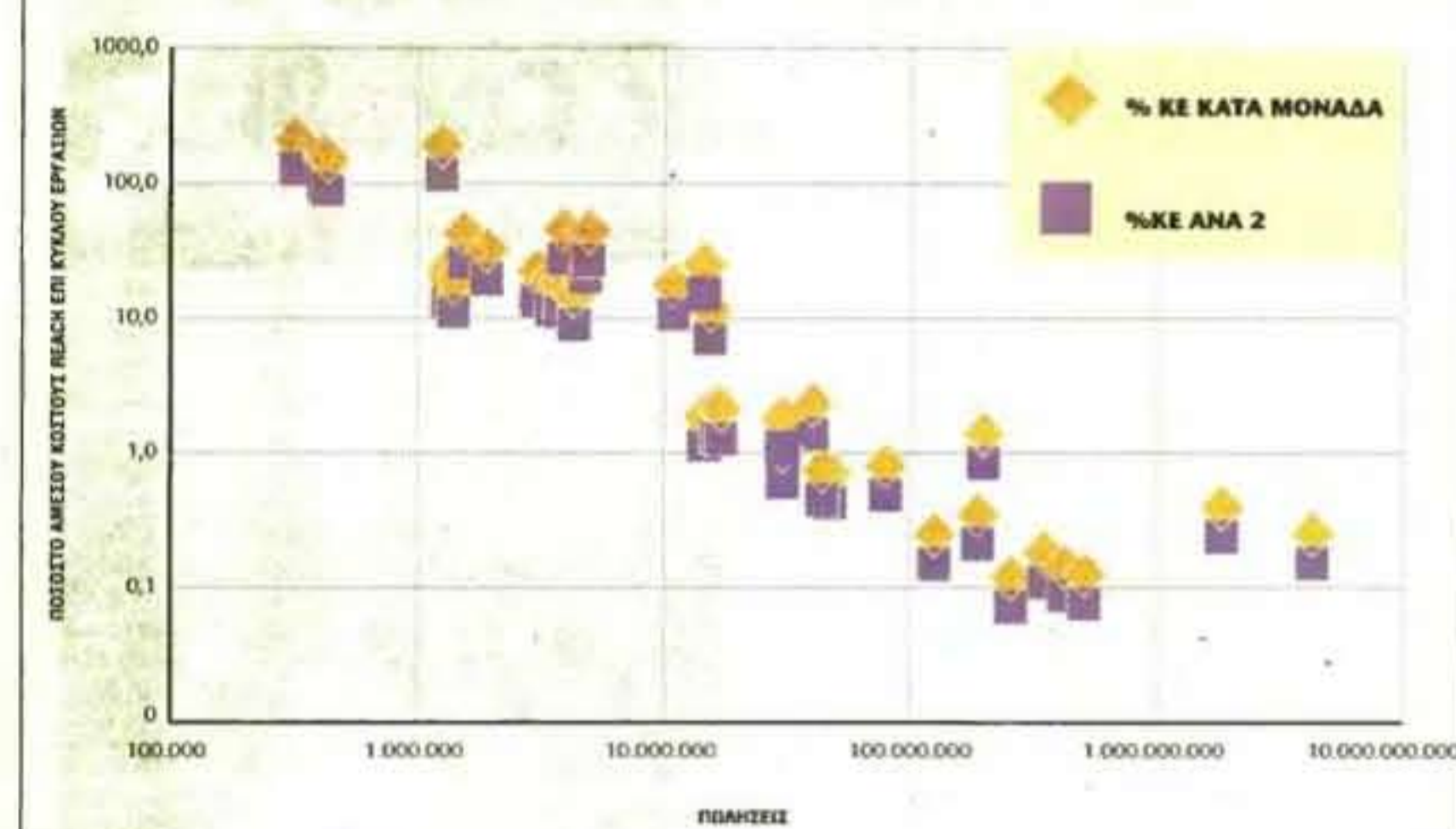
Από την αρχή τέθηκε ως στόχος, όσες χημικές ουσίες τοποθετούνται στην αγορά της ΕΕ παραγόμενες ή εισαγόμενες να έχουν μελετηθεί επαρκώς, σε ό,τι αφορά τους κινδύνους για τον καταναλωτή και το περιβάλλον.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η ΕΕ προσπαθεί με το REACH να θέσει υψηλά στάνταρντ ασφαλείας, με παράλληλη όμως διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής χημικής βιομηχανίας, που είναι πρώτη σε όλο τον κόσμο και ένας από τους κορυφαίους κλάδους της ΕΕ. Θεωρείται ότι, παρά το κόστος που θα έχει το REACH εκτιμάται σε 2,5 έως 7 δισ. ευρώ, μπορεί να υπάρξουν σημαντικά οφέλη από την εξάλειψη επαγγελματικών ασθενειών και άλλων επιπτώσεων στην υγεία του πληθυσμού.

Η βιομηχανία από τη πρώτη στιγμή επισημάνει το μέγεθος του έργου και την ανάγκη να υπάρξει προτεραιότητα στην εξέταση των χημικών προϊόντων, να τεθούν ρεαλιστικά χρονοδιαγράμματα και να απολογοποιηθούν οι διαδικασίες.

Το χρονοδιάγραμμα υποβολής φακέλων REACH φαίνεται στο πρώτο διάγραμμα.

ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΑΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΧΗΜΙΚΩΝ

Ο πρόεδρος του ΣΕΧΒ

Σχετικά με τον κανονισμό REACH, ο πρόεδρος του ΣΕΧΒ, Αρμόδιος Γιαννίδης, τόνισε: «Η χημική βιομηχανία θα στηρίξει την εφαρμογή του κανονισμού, δεδομένου ότι το REACH μπορεί να έχει σημαντικά οφέλη για την υγεία των καταναλωτών, των εργαζομένων στον κλάδο, αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος.»

Όταν γίνεται αναφορά σε φάκελο, στη πραγματικότητα εννοούμε το πλήθος των δεδομένων και αποτελεσμάτων, τοξικών περιβαλλοντικών κλπ. που θα αποδειχθούν ότι οι κίνδυνοι κατά τη παραγωγή και χρήση ελέγχονται επαρκώς.

Για να δημιουργηθεί ένα φάκελος, θα χρειαστούν δεδομένα της βιβλιογραφίας, μελετών που έγιναν, αλλά και άλλων που θα απαιτηθούν. Το κόστος ενός φακέλου είναι σημαντικό και θα βαρύνει συνολικά τους παραγωγούς και εισαγωγείς, οι οποίοι θα υποβάλουν από κοινού ένα φάκελο για κάθε ουσία.

Πέραν αυτού του κόστους, κάθε επιχείρηση που θα κάνει καταχώρηση, θα χρειωθεί με έξοδα αίτησης, ενώ για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις προβλέπονται εκπτώσεις επί των τιμών που αναφέρονται στους πίνακες.

Η υποβολή των φακέλων

Η διακρίση ενός τόσο μεγάλου και πολύπλοκου συστήματος γίνεται από μια ειδική υπηρεσία της Κοινότητας, το Ευρωπαϊκό Γραφείο Χημικών Γνωστών ως ECHA (European Chemical Agency), που είναι εγκατεστημένο στη Φινλανδία και πρόκειται να απασχολήσει 400 επιστήμονες.

Οι φάκελοι που αναφέρονται υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο ECHA, για την Ελλάδα αρμόδια εθνική αρχή είναι το Γενικό Χημείο του Κράτους (ΓΧΚ), το ΓΧΚ θα

- παραγωγός
- εισαγωγέας ουσίας από χώρα εκτός ΕΕ
- μεταγενέστερος χρήστης, αν τις χρησιμοποιεί ως πρώτες ύλες

Ο παραγωγός και ο εισαγωγέας έχουν άμεσες υποχρεώσεις από την 1/6/2008, που περιγράφονται ανωτέρω. Ο μεταγενέστερος χρήστης απλώς πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι ουσίες που χρησιμοποιεί έχουν προ-καταχωρηθεί και εν συνεχεία καταχωρηθεί από τους προμηθευτές του.

Το κόστος εφαρμογής

Η εφαρμογή του REACH θα απαιτήσει από τις επιχειρήσεις να απασχολήσουν το κατάλληλο προσωπικό: χημικούς, χημικούς μηχανικούς κλπ. ή να απασχολήσουν τις υπηρεσίες εξειδικευμένων επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, τέτοιες υπάρχουν και στην Ελλάδα σήμερα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι εθνικές κυβερνήσεις πολύ γρήγορα αναλήφθηκαν τη σοβαρότητα της επίπτωσης στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες. Στην Ελλάδα το 2005, πριν ακόμη οριστικοποιηθεί η νομοθεσία, το ΥΠΑΝ διεξήγαγε μελέτη επιπτώσεων στις ελληνικές επιχειρήσεις, τη μελέτη εκπόνησε ο Συνδέσμος Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών (ΣΕΧΒ) και τα αποτελέσματα είναι ενδιαφέροντα:

Ειδικότερα, 1.282 ελληνικές επιχειρήσεις από τους κλάδους των κοσμημάτων, χρωμάτων, απορρυπαντικών, λιποσώτων κλπ. επηρεάζονται από το REACH και πάνω από το 98% αυτών είναι ΜΜΕ, έχουν κύκλο εργασιών 10,7 δισ. ευρώ και απασχολούν 28.000 εργαζόμενους. Στον αριθμό αυτό δεν περιλαμβάνονται όλοι όσοι πραγματοποιούν εισαγωγές.

Το κόστος εκτιμήθηκε συνολικά από 227-445 εκατ. ευρώ, με αντιστοίχη επίπτωση στις μικρότερες επιχειρήσεις (το δεύτερο διάγραμμα είναι αποκαλυπτικό).

[SID: 2951042]

Ενέργειες για τη στήριξη των επιχειρήσεων

Για να διευκολυνθεί η εφαρμογή της νομοθεσίας και να ελαστικοποιηθεί το κόστος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέχτηκε:

- Σημαντικές βελτιώσεις και απλοποιήσεις
- Την έκδοση οδηγιών εφαρμογής
- Τη μία καταχώρηση ανά ουσία, την κοινοχρησία των δεδομένων και τον επιμερισμό του κόστους
- Τη δημιουργία γραφείων υποστήριξης κεντρικά και σε κάθε κράτος μέλος
- Σε ό,τι αφορά τις ελληνικές επιχειρήσεις:
- Στο ΓΧΚ συστάθηκε Γραφείο Υποστήριξης (Help Desk) για τις ΜΜΕ (τηλ.: 210 6479286-7)

- Ορίστηκε ως αρμόδια υπηρεσία το ΓΧΚ
- Αναμένεται να υπάρξει χρηματοδότηση υποστηρικτικών δράσεων για το REACH μέσω του Δ' ΚΠΣ

Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων σημαντικός είναι ο ρόλος που διαδραματίζει ο Συνδέσμος των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών:

- Συμμετείχε στις διαβουλεύσεις και τη διαμόρφωση των εθνικών θέσεων
- Πραγματοποίησε σημαντικό αριθμό ημερίδων ενημέρωσης, όχι μόνο για τα μέλη του, αλλά και για όσους κλάδους χρησιμοποιούν χημικά
- Πραγματοποιεί εκπαιδευτικά σεμινάρια από το 2006 για τα στελέχη της βιομηχανίας, το τελευταίο εξόχως 35 στελέχη της βιομηχανίας εκπαιδεύτηκαν στη χρήση του εργασιμικού του REACH

• Λειτουργεί υπηρεσία υποστήριξης και διένειμε εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό

Τελευταία σημαντική δράση ήταν η διεξαγωγή, από κοινού με το ΓΧΚ, της ημερίδας την 12η Μαΐου 2008 για το REACH. Με την ευκαιρία της έναρξης της προ-καταχώρησης, 150 στελέχη ενημερώθηκαν για τις τελευταίες εξελίξεις και έκαναν πρακτική εξάσκηση στην εφαρμογή του.

Πέραν αυτών, ο ΣΕΧΒ θα στηρίξει κάθε προσπάθεια ενημέρωσης, εκπαίδευσης και σωστής εφαρμογής του REACH, ώστε οι επιχειρήσεις να προσαρμοστούν χωρίς κλυδωνισμούς.